

Spørsmål fra Jan Tore Sanner (H) til Lykkelige barn under høring om forslag til opplæringsloven

Utdannings- og Forskningskomiteen 20.04.2023

Jan Tore Sanner:

«Er det noe hinder i dagens lov og den foreslåtte loven for at man kan oppnå det dere ønsker?» Og i dette så ligger det:
«Er det loven som er utfordringen eller er det holdninger, kunnskap og praksis i skolen?»

TUSEN TAKK FOR SPØRSMÅLET. LYKKELIGE BARN SVARER SOM FØLGER:

Lov, kunnskap og praksis henger sammen

Det er både hindringer i lovverket samtidig som det også er behov for systematisk kompetanseheving i skole og PPT. En forutsetning for at en systematisk kompetanseheving og påfølgende fullgod implementering kan skje, er et tydelig lovverk. Vi må få et lovverk som er tydelig nok og som skolene er forpliktet til å følge.

Kompetanseheving er nødvendig, men er ikke tilstrekkelig uten støtte i lovverk

Norge trenger en tydelig strategi for kompetanseheving om evnerike barn i skolen og barnehagen. Temaet må inn i grunnutdanning for barnehage- og grunnskolelærere samt inngå i master i spesialpedagogikk. Utover dette er det behov for etter- og videreutdanning av lærere samt egen utdanning av lærere i å undervise evnerike barn (eks. utdannelsen i Danmark). Videre må PPT og BUP få tilstrekkelig kompetanse på elevgruppen for å kunne gi riktig veiledning. Uten at skolen er den kompetente part, vil evnerike barn fortsatt gå for [lut og kaldt vann](#). Det blir da opp til de mest ressurssterke å finne egne løsninger – mens fellesskolen fortsetter å reproducere forskjellene i samfunnet.

Kompetanseheving alene er allikevel ikke nok. Et tydelig lovverk er en forutsetning for at implementering kan skje i en slik tung og spredt organisasjon skolen utgjør. Så lenge det ikke er et krav

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

til handling, vil praksis være overlatt til den enkelte kommune, skole og lærer. Det finnes riktignok kommuner som allerede har lagt til rette for kompetanseheving i form av kommunale veiledere og kursing av lærere. Dette er prisverdige tiltak, men vi kjenner til at dette ikke er på langt nær nok for å sikre at 'mer egnet' praksis når hvert klasserom; heller ikke i de kommunene som er profilerte foregangskommuner. Så lenge det ikke finnes individuelle rettigheter, mer konkrete krav eller spesifikk handlingsplikt, så vil ikke praksisendring skje. Jøsendalutvalget påpekte tydelig i [NOU 2016:14](#) (*Mer å hente, bedre læring for elever med stort læringspotensial*) s.8, at grunnopplæringen ikke gir elever med stort læringspotensial undervisning og faglige utfordringer tilpasset sitt nivå og at denne erkjennelsen bør utløse en handlingsplikt. Videre siterer de forskningsoppsummeringen til [Børte et al, 2016](#) som trekker frem flere alvorlige konsekvenser av at elevene ikke blir sett og møtt i skolesammenheng: Frafall og underprestasjon, sosial stigmatisering, mobbing, tristhet / sørgmodighet og feildiagnostisering eller sen identifisering (NOU 2016:14 s.8).

Jøsendalutvalgets mest profilerte uttalelse er muligens at det kreves et "**fremragende læringsmiljø**" for å gi et godt nok tilbud til alle elever. Se <https://vimeo.com/419807868>. Det er et stort gap mellom ambisjonen om å skape fremragende læringsmiljø for alle, og det å lovfeste en standard der elevens utbytte bare skal være "**tilfredsstillende**". Standarden er nok ment å være en minimumsstandard, men for evnerike elever vil den fungere som et tak; en *maksimumsstandard*. Se mer om dette bl.a under Hinder 1 og Hinder 3.

Lovproposisjonen viser til samsvar med NOU 2016:14 når det legges opp til ikke å gi evnerike elever rett til individuelt tilrettelagt opplæring. I praksis skjer en ansvarsfraskrivning: Disse elevene blir fortsatt stående totalt uten et juridisk sikkerhetsnett. Når i tillegg organisatorisk differensiering blir en sjelden vare, se Hinder 5, så er dette lovforslaget LANGT fra hva som ville være barnets beste.

Selv om det gjøres mye godt arbeid i skolen, har ikke skolesituasjonen for evnerike elever endret seg nevneverdig til det bedre siden 2016. Det er fremdeles tilfeldig hva eleven møter av kunnskap og ivaretagelse. Dette viser også nyere norsk forskning. Vi kan dermed si at situasjonsbeskrivelsen i NOU 2016:14 fortsatt er like gyldig, til tross for at det er utarbeidet kompetansepakker og veiledere fra Utdanningsdirektoratet. Dette synliggjør behovet for en tydelig regulering i lovverket for at nødvendig implementering kan skje.

Hva er hinder i lovverk/hva må endres i lovverk for at også evnerike barn skal bli hensyntatt:

HINDER 1

Nåværende § 5-1 og ny § 11-2 har full stopp i forhold til evnerike barn. En hel elevgruppe blir da unntatt et nødvendig juridisk sikkerhetsnett. Dermed får tilfældighetene rå.

Evnerike elever har ingen individuelle rettigheter til tilpasset opplæring og det fremgår av forarbeidene til loven gjennom [Ot.prp-nr-46-1997-98 kap.31](#):

*"Elevar som har føresetnader for å lære raskare og meir enn gjennomsnittet, har ikkje rettar etter kapittel 5 i lovutkastet. Men særleg evnerike elevar er omfatta av det generelle målet om elevtilpassa opplæring, jf. § 1-2 femte leddet i lovutkastet. **I den grad den ordinære opplærings situasjonen gir rom for det** må ein derfor også sikre dei særlege føresetnadene og behova til desse elevane."*

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Det betyr også at skolen bare har en betinget plikt til elevtilpasset opplæring innenfor rammene av fellesskapet og elever som lærer raskere er en aktivt uttalt salderingspost. Lykkelige barn erfarer at evnerike elever får i liten grad tilpasninger i skolen (jf. § 1-3 og forslaget i § 11-1), noe som også stemmer overens med ny norsk forskning. Til tross for NOU 2016:14, veileder og kompetansepakker fra Utdanningsdirektoratet får fremdeles ikke elevgruppen tilpasset opplæring.

Forslag til ny opplæringslov vil videreføre at evnerike elever ikke skal ha rett på individuelt tilrettelagt opplæring (§ 11-2) og elevgruppen står dermed fremdeles uten et slikt juridisk sikkerhetsnett frem til elevens mistrivsel blir åpenbar; når eleven f.eks. ikke lenger er på skolen, eller har utviklet alvorlig adferdsproblematikk og psykiske problemer. Da er det ofte for sent å sette inn tiltak. Kunnskapsoppsummeringen ([Børte et al, 2016, Kunnskapssenter for Utdanning](#)), som lå til grunn for NOU 2016:14 påpeker nettopp dette: Disse elevene er en sosialt utsatt gruppe som må ivaretas og de må få tilpasset sin opplæring etter sine behov på samme måte som elever med rett til spesialundervisning.

Vi har oppsummert følgende grunnleggende forutsetninger for å lykkes med tiltak for evnerike elever fra denne kunnskapsoppsummeringen, (s. 24-26):

- 1. Anerkjenne at evnerike elever trenger oppfølging, det vil si at de må identifiseres og få sine behov ivaretatt... og "Evnerike elever er en sosialt utsatt gruppe som skolen må ivareta på samme måte som den ivaretar alle elever"**
- 2. "Samarbeid mellom profesjoner og institusjoner både i forbindelse med identifisering av evnerike elever, men også ved utvikling og tilrettelegging av undervisningstiltak for denne elevgruppen er nødvendig"*
- 3. Evnerike elever og elever med stort læringspotensial må få tilpasset opplæringen etter sine behov på samme måte som andre elevgrupper med rett til spesialundervisning.**
4. At det finnes en infrastruktur som sikrer fleksibilitet i opplæringsløpet fra barnehage via barneskole, ungdomsskole, videregående og til høyere utdanning og som støttes av tverrinstitusjonelt samarbeid.

HINDER 2

Evnerike barn har ikke rettigheter til tidlig innsats i lovverk jf. dagens §1-4 og ny § 11-3. Vi trenger en formulering i lovverket som sikrer at evnerike elever identifiseres tidlig nok, slik at formuleringen "*alle skal få utnytta og utvikla evnene sine*" skal få betydning

Evnerike barn har ikke rettigheter til tidlig innsats i lovverk. Det foreligger heller ikke kartleggings-/identifiseringsverktøy for å legge til rette for å forebygge mistrivsel. Vi må vite noe om elevens behov for å **forebygge FØR og ikke NÅR utfordringene viser seg**. Hvis man skal vente med tiltak til **når** utfordringene blir synlige, kan det være for sent. Også evnerike barn har behov for å få undervisning tilpasset sine evner. Systemverktøy som kartleggingsprøver og rettigheter i lovverket foreligger for andre barn som skiller seg fra flertallet. Vi trenger en formulering i lovverket som sikrer at evnerike elever identifiseres tidlig nok, allerede i barnehagen og i forbindelse med skolestart slik at formuleringen "*alle skal få utnytta og utvikla evnene sine*" skal få en betydning. Lovverk har ingen incentiver for å motivere elevgruppen, snarere tvert imot, dersom en sammenstiller lovverk og lovarbeider.

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

I Danmark har de innsett at dyp og inngående kjennskap til elevenes styrker og svakheter er nødvendig for å skape et solid grunnlag "for at støtte og stimulere alle elever, så de får det bedste ud af deres skolegang". Ref. *Aftalen om det fremtidige evaluerings- og bedømmelsessystem*, Børne- og Undervisningsministeriet: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf21/okt/211029-aftale-om-det-fremtidige-evaluerings-og-bedoemmelssystem-i-folkeskolen.pdf>.

Denne nye danske modellen går aktivt inn for tidlig identifisering av tilpasningsbehov for f.eks. både lese- og skrivevansker så vel som for elever som lærer raskere enn gjennomsnittet og tilegner seg mer kompleks kunnskap sammenlignet med jevnaldrende. Avtalen er fremkommet som en bred politisk avtale i samarbeid med skolen, skoleledere, de største organisasjonene for ansatte, elever og foreldre. I Sverige følger Skolinspektionen opp for å sikre at evnerike elever får de tilpasningene de trenger for å sikre at elevene beholder sin motivasjon. <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/nyheter/ny-rapport-stimulerande-undervisning-for-elever-som-ligger-langt-fram-i-sin-kunnskapsutveckling>.

Hvor er det blitt av kunnskapen som fremkom i NOU 2016:14? Vi siterer:

"Tidlig identifisering er avgjørende for å ivareta det potensialet som ligger i barnet. Hvis dette ikke blir avdekket, står barnet i fare for å ikke bli sett og kan bli understimulert. For enkelte barn kan møtet med skolen bli en skuffelse fordi de for eksempel allerede kan lese. Barn starter ikke på skolen med blanke ark, og det fordrer god kommunikasjon mellom barnehagene og skolene for å gi barna en best mulig skolestart der deres behov og forutsetninger blir ivaretatt. Tidlig identifisering og tidlig tilrettelegging av opplæringen kan sikre et mer stabilt sosialt miljø over tid."

Vi viser også til de fire punktene som beskrevet ovenfor fra Kunnskapsoppsummeringen som lå til grunn for NOU 2016:14, der det oppsummeres noen grunnleggende forutsetninger for å lykkes med tiltak for evnerike elever: anerkjennelse, identifisering, ivaretagelse av behov **med tilpasset opplæringen etter sine behov på samme måte som andre elevgrupper med rett til spesialundervisning**.

Viktig kunnskap er ikke hensyntatt i lovarbeidene når forebygging er så fraværende (mangel på tidlig innsats) for disse elevene. Dette er essensielt for å lykkes.

HINDER 3

Verken § 1-1 i dagens opplæringslov eller § 1-3 i nytt lovforslag hensyntar det positive og elevsentrerte barnesynet i Barnekonvensjonens artikkel 29-1a. Vi har forpliktet oss til å følge denne konvensjonen, da må den nye opplæringsloven innarbeide dette i ny § 1-3.

Til tross for at barnekonvensjonens artikkel 29-1a, sier noe viktig om formålet med utdanningen, er ikke dette innholdet inkorporert i dagens lov (§1-1) og heller ikke i forslaget til ny lov (§1-3). Barnekonvensjonen sier at utdanningen skal være barnesentrert, og den fremhever den individuelle og subjektive retten til en bestemt kvalitet på utdanningen.

I Norge har vi oversatt artikkel 29-1a med en reservasjon "så langt det er mulig". Fra FN's side er det entydig at målene er knyttet til egenskaper hos barnet og dermed ikke andre momenter enn barnet selv i forhold til vurderingen av hva som er mulig. Dette er i motsetning til den feilaktige norske oversettelsen som mange tror vi har forpliktet oss til. Vi har faktisk forpliktet oss til et mål med opplæringen som er sentrert i fht barnets ressurser og ikke skolens ressurser. Dette står tydelig i den engelske teksten som gjelder:

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettslov)

Art 29.

1. States Parties agree that the education of the child shall be directed to:
 - (a) The development of the child's personality, talents and mental and physical abilities to their fullest potential;

Ref. [Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett \(menneskerettsloven\) - Part I - Lovdata](#)

Barneombudet er tydelig på at det er den engelske konvensjonsteksten som skal legges til grunn. Artikkelen gir eleven rett til en utdanning der formålet er å utvikle elevens evner og potensial FULLT UT.

Vår feilaktige oppfatning om at barnets potensial skal utvikles "*så langt det er mulig*" er ødeleggende for alle barn som skiller seg fra flertallet, enten man strever med læring eller lærer raskt. Det er også en særlig uheldig formulering for alle barn som har en lærevanske eller diagnose. Evnerike barn kan også f.eks. ha dysleksi, ADHD eller autisme, det kalles "dobbelteksepsjonell". Barn som når kunnskapsmålene til tross for sin lærevanske eller diagnose, går altfor ofte under radaren på lærere som er mer fokusert på kunnskapsmålene enn på elevens faktiske behov. Dette er elever som vil streve ekstra mye på enkelte felt, noe som vil gå ut over både skolemotivasjon og progresjon dersom de ikke blir oppdaget og får støtte. Som vi leser i kunnskapsoppsummeringen kan evnerikheten maskere for en diagnose (og BEGGE deler oppdages sent, eller ikke i det hele tatt). Når skolene fokuserer på kunnskapsmålene fremfor å sette barnet i sentrum i sin egen utdannelsesprosess, er elevene svært utsatt for å utvikle stress, psykisk uhelse og ufrivillig skolefravær.

At vi ikke har en opplæringslov som hensyntar Barnekonvensjonens artikkel 29-1a slår negativt ut for alle barn som skiller seg fra flertallet, også evnerike barn. Vi hører f.eks. om depresjon i svært ung alder i tilfeller der barna ikke får sine læringsbehov hensyntatt. Dette er alvorlig.

<https://www.titan.uio.no/naturvitenskap/2018/de-evnerike-barna-gar-fortsatt-lut-og-kaldt-vann.html>

HINDER 4

Dagens § 1-3 og ny § 11-1 er uten betydning for mange barn som faktisk trenger tilpasninger. Begrepet "tilfredsstillende utbytte" er ikke til hjelp slik forarbeidene fremstår pr i dag, men setter tvert imot bremsen på barnets læring. Norge har heller ikke ambisjoner om å ivareta barn som har potensial for å finne løsninger på fremtidens utfordringer. Hvor drivverdig er dette i et nasjonalt og globalt perspektiv?

Det må tydeliggjøres hva som menes med tilfredsstillende utbytte for en evnerik elev som allerede har kompetansemålene på plass, eller vil lære dem på vesentlig kortere tid enn resten av klassen. Dette er en forutsetning for at skolen skal ivareta alle elever.

Allerede i 1968 publiserte Arnolf Hofset sin undersøkelse der det fremgikk at variasjonsbredden i det han kalte modenhetsalder hos elever i grunnskolen, lå mellom 3,7 og 8,7 år. Medianen var 5,8 år - på en tid hvor folkeskolen ikke inkluderte hele elevpopulasjonen på grunn av spesialskolene. Det betyr at variasjonen hos elevene er stor innen en klasse og variasjonen i undervisning må være tilsvarende stor dersom alle skal få tilpasset opplæring.

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Vi har redegjort i Hinder 1 for forarbeidene til dagens § 5-1 som er en bremsekloss for tilpasninger i undervisningen innenfor klasserommet der tilpasninger kan komme evnerike til del kun dersom det er "rom" for det. Lykkelige barn erfarer at altfor mange evnerike barn ikke får nødvendige tilpasninger innenfor tilpasset opplæring etter §1-3, noe som også bekreftes i norsk forskning. I nytt forslag til tilpasset opplæring i §11-1 er det tilføyd at plikten skolen har til den generelle tilpassede opplæring innenfor rammene av fellesskapet at "*alle skal få utnytta og utvikla evnene sine*". Med tilpasset opplæring menes "*at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader*", der tilfredsstillende utbytte er et lovbundet skjøn.

Det blir umulig å vite hva dette betyr for elev og lærer. Departementet viser til forarbeidene til dagens regel, jf. Ot.prp. nr. 46 (1997–98). Vi siterer:

"Det er ikkje noko eintydig kriterium kva som er tilfredsstillande utbytte, men spørsmålet må vurderast ut frå ei avveging ut frå skjøn. Dersom eleven i det heile ikkje har noko konkret utbytte av den ordinære opplæringa, er vilkåret oppfylt. Det er likevel sjeldan eleven anten har fullt utbytte eller ikkje noko utbytte i det heile. Som regel har eleven større eller mindre utbytte av opplæringa. I at utbyttet skal vere tilfredsstillande, ligg det derfor at eleven kan ha rett til spesialundervisning også der han har eit visst utbytte av opplæringa." Ref. Ot.prp. nr. 46 (1997–98) Om lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova), kapittel 31.

Departementet foreslår å fortsette med denne terskelen uten at vi kan se at en tilfredsstillende definisjon er gitt. Videre skriver Departementet på s. 604:

"Kva som er tilfredsstillande utbytte av opplæringa, er ei skjønsmessig vurdering, som byggjer på fagleg-pedagogiske vurderingar. Moment her kan vere meistrings- og funksjonsnivået, læringsføresetnadene og utviklinga til elevane. Desse momenta må sjåast opp mot forventa kompetansemål i læreplanverket, eventuelt i individuelle opplæringsplanar. Det er ikkje noko eintydig kriterium for kva som er tilfredsstillande utbytte, og det må vurderast konkret. Plikta er broten når utbyttet til elevane ikkje er tilfredsstillande. Nemninga tilfredsstillande krev likevel ikkje at skolane sikrar optimalt utbytte av opplæringa."

En så uklar forklaring vil ikke gi forståelse nok for å vite hva som er tilfredsstillende utbytte for en evnerik elev som samtidig skal få utnyttet evnene sine når momentene skal sees imot forventede kompetansemål (ref. forarbeid). Kompetansemålene er allerede nådd for mange evnerike barn før de begynner på skolen. Nye kompetansemål læres så raskt at det kreves store tilpasninger for å møte eleven der den er. **Hva som er tilfredsstillende utbytte for en evnerik elev som allerede har kompetansemålene på plass, eller vil lære dem på vesentlig kortere tid enn resten av klassen, må utredes for at skolen skal ivareta alle elever. En slik formulering er ikke i tråd med barnekonvensjonens artikkel 29-1a som sier at utdanningen skal ta sikte på å utvikle barnets evner og talenter fullt ut** (ref. Hinder 3).

HINDER 5

Foreldre eller eleven skal ikke lenger kunne kreve at skolen undersøker utbyttet til eleven i forslaget §§ 11-2 og 11-7. Kunnskapen om evnerike barn er mangelfull. Retten til å kreve at skolen undersøker utbyttet og at dette kan leses direkte fra lovteksten, er en viktig garanti for rettssikkerheten. Dette har også Barneombudet påpekt.

Rettigheten for foreldre og elev til å kreve at skolen undersøker elevens utbytte som står i dagens lov i § 5-4 er tatt vekk i nytt forslag § 11-7. Denne retten og at dette kan leses direkte fra lovteksten er en viktig garanti for rettssikkerheten, noe som Barneombudet også har påpekt.

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Nåværende ordlyd i § 5-4 *Nærmere om saksbehandlingen i samband med vedtak om spesialundervisning*

"Eleven eller foreldre til eleven kan krevje at skolen gjer dei undersøkingar som er nødvendige for å finne ut om eleven treng spesialundervisning, og eventuelt kva opplæring eleven treng."

Selv om evnerike elever i utgangspunktet ikke har rett til spesialundervisning, så vil denne retten utløses når eleven etterhvert på grunn av manglende tilrettelegging over lang tid trives så dårlig slik at det f.eks. blir vanskelig å gå på skolen.

En avledet konsekvens av denne manglende retten, er også at foreldre kommer i en uløselig konflikt med de pliktene de har etter Barneloven: Å sørge for at barnet får utdanning 'etter evne og givnad'. "*Dei som har foreldreansvaret, er skyldige til å gje barnet forsvarleg oppseding og forsyting. Dei skal syte for at barnet får utdanning etter evne og givnad.*" <https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7/§30>. Når vi nå gjør en oppdatering av denne viktige loven, kan vi være bekjent av å etablere et slikt uløselig dilemma?

Lykkelige barn erfarer at foreldre har god innsikt og forståelse for hva barnet trenger for å opprettholde skolemotivasjon, samtidig som at det kan være utfordrende for skolen å forstå dette. Årsaken er at kunnskapen om evnerike barn er mangelfull og kravene om elevtilpasning er altfor generelle. Retten til å kreve at skolen undersøker utbyttet og at dette kan leses direkte fra lovteksten, er en viktig garanti for rettssikkerheten. Dette har også Barneombudet påpekt.

HINDER 6

Handlingsrommet som Jøsendalsutvalget påpekte, jf. organisatorisk differensiering, strupes i forslag til ny opplæringslov §14-2. Lovforslaget spesifiserer at bruken av grupper etter faglig nivå og etter interesser bare skal brukes unntaksvis, og da for å dekke skolefaglige læringsbehov.

Loven erkjenner ikke at noen elever aldri vil kjenne tilhørighet i klassen, uansett hvor mye tid de tilbringer der. Hvor blir det av det viktige behovet for faglig og sosial speiling for å sikre elevens trivsel?

I forslaget til ny opplæringslov skal en kun unntaksvis tillate inndeling etter evner (§ 14-2) eller interesser (s.111). Den lille åpningen som departementet legger til grunn for å tillate inndeling etter interesser, åpner eksempelvis ikke for samarbeid på tvers av klassetrinn. Dette til tross for at fellesskap basert på felles interesser er en av de viktigste innfallsvinklene mennesker har til å danne vennskap. Hvordan kan vi være fornøyd med at fødselsår er eneste 'riktige' måten å skape tilhørighet og vennskap på? Særlig for de som tilhører mindretallet er underfôret på opplevelsen av å bli speilet. Vi vet jo at speiling er en ekstremt viktig bestanddel både for identitetsbygging og for å skape psykososial trygghet. Dessuten er muligheten til virkelig å brenne for noe, utvilsomt viktig for motivasjon, glede og trivsel. Ville det ikke vært smartere å tillate dette som en del av verktøykassen for alle elever?

Og hvor blir det så av muligheten for organisatorisk differensiering som handler blant annet om hvordan elevene grupperes for at deres faglige behov og nivå skal ivaretas?

Vi siterer fra NOU 2016:14, s.9:

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

"Kunnskap om elevenes behov, deres måte å lære på og kompetanse i å tilpasse opplæringen kan gi et bedre skoletilbud for alle elever. Dette innebærer at den inkluderende fellesskolen som skal sikre sosial tilhørighet for elevene, må tåle at forskjellsbehandling kan være likeverd, og at sosial tilhørighet ikke alltid skal besvares med aldershomogene grupper. Denne erkjennelsen må møtes med kloke pedagogiske og didaktiske grep fra profesjonelle lærere og skoleledere som bruker handlingsrommet på egen skole."

og s. 57:

"For at elevene skal få faglige utfordringer og jobbe med dybdelæring er det nødvendig å tenke fleksibelt og nytt, både med tanke på pedagogiske metoder og på organisering av grupper."

Skolens oppgave er å tilby et sosialt fellesskap for alle barn. Interessebaserte fellesskap er viktig for å danne vennskap. Å sitte i samme klasserom er ikke nok for å føle at man er en del av fellesskapet. Hvor ellers i samfunnet kreves det at en person skal ha alle sosiale funksjoner dekket kun innenfor kronologisk alder?

HINDER 7

Det må i ny §11-13 presiseres at PPTs har en rolle både i identifisering og tilpasningstiltak for evnerike. Loven må også dekke at de har en rolle i forhold til både pedagogisk og psykologisk rådgivning.

Vi hilser velkommen at det presiseres i lovarbeidet at den avledede målgruppen for arbeidet til PP-tjenesten inkluderer elever med stort læringspotensial. Dette var det behov for da vi har erfart ulik praksis hos ulike PPT. Allikevel er vi bekymret for at det ikke tydeligere presiseres at PPT også har en rolle i en identifiseringsprosess i det forebyggende arbeidet, Selv om det i §11-13 står at *"Tenesta skal a) støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og i å setje inn tiltak så tidleg som mogleg når det trengs"*, så er vi bekymret ut ifra at vi har erfart at det ikke har vært lik forståelse og praksis om behovene. PPT sin forståelse er altfor ofte at dette gjelder kun barn som har behov for intensiv opplæring.

Videre er det særs bekymringsfullt at det presiseres at PPTs rolle ikke skal være å veilede skolene i forhold til enkeltbarn. Hva som er hensiktsmessige og nødvendige tiltak for evnerike barn ER ikke en del av allmennpedagogikken i dagens lærerutdanning, og da MÅ det gjøres klart at det faktisk er lærere som trenger hjelp både for identifisering og for tilpasninger av undervisningen. Alt annet skaper et pedagogisk hulrom for disse elevene. Det er som vi har beskrevet foran, ikke gitt at lærere greier å lese seg opp på generelle råd i kompetansepakkene og gjennom dette forstå hva som må til for de elevene hun eller han har ansvar for til enhver tid.

Departementet påpeker at det vil være mest aktuelt med tidlig skolestart for barn født tidlig på året. En slik formulering er uheldig, tidlig skolestart må vurderes på konkret og individuelt grunnlag. Evnerike barn fødes til alle tider på året.

Se forøvrig våre merknader til § 12-4 om at PPT også må bidra helhetlig for barnet og dermed også omfatte skolemiljø saker. Se Hinder 8.

HINDER 8

Ny § 12-4 viderefører ikke reglene som stod om høring av elev i skolemiljø-saker i dagens §9 A-4. At dette kravet ikke kan leses DIREKTE fra paragrafen er særdeles uheldig både for de involverte elevene og i lys av økende mobbetall. PPT bør ha en rolle i trivsel og læringsmiljøer jf. §§ 11-13 og 12-7.

Mange evnerike barn oppdages ved at de blir mobbet eller at de ikke trives på skolen. Det er utfordrende å finne venner som speiler dem. Evnerike elever har ofte interesser og kunnskaper som ikke er vanlig for andre barn på samme alder. Det er heller ikke uvanlig at mange voksne misforstår disse barna og hvordan de tenker og forstår blant annet om det som skjer i skolemiljøet.

Lykkelige barn er uenige i at departementet foreslår å fjerne to viktige plikter i dagens lovregel i § 9A-4, at eleven skal bli hørt og at elevens beste er grunnleggende hensyn som skal tas:

"Skolen skal sørge for at involverte elever blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid."

Lykkelige barn mener at høring av elever er viktig for rettssikkerheten. At denne retten IKKE kan leses direkte fra lovteksten er særdeles uheldig sett i lys av stigende mistriivsel og mobbing i skolen.

PPT står for pedagogisk-**psykologisk** tjeneste. De må se hele eleven ut fra både et pedagogisk, OG et psykologisk perspektiv og derfor MÅ de kunne bidra inn i skolemiljøer. Fokus må være læring, trivsel OG læringsmiljø. Det henger tydelig sammen og barnets beste er å hensynta hele barnet.

HINDER 9

Ny § 12-6 gir ikke skolen viktig informasjon til erfaringslæring, når statsforvalter skal avvise saker i skolemiljøer dersom eleven ikke lenger går på den aktuelle skolen. Dette gir heller ikke eleven hjelp til å bearbeide erfaringene. Begge deler er alvorlig gitt den situasjonen vi er i med økende mobbetall.

I dagens §9 A kan statsforvalteren avvise saken dersom ikke eleven lenger går på skolen når saken blir *meldt*.

"Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til statsforvaltaren etter at saka er teken opp med rektor."

*Statsforvaltaren skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal statsforvaltaren avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. **Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til statsforvaltaren.**"*

I forslag til § 12-6 skal statsforvalter kunne avvise saker i skolemiljøer dersom eleven ikke lenger går på den aktuelle skolen:

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

"Statsforvaltaren skal avgjere om plikta til å rette opp situasjonen med eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd og plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd er oppfylt. Dersom saka ikkje er tatt opp med rektor, det er under ei veke sidan ho vart tatt opp eller eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen, skal statsforvaltaren avvise saka, om det ikkje er særlege grunnar til å behandle ho " ...

Begrunnelse for endringene lyder:

"Endringane som blir foreslått i myndet statsforvaltaren har til å handheva plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø, har til felles at dei søker å gjere ordninga meir effektiv. Målet er å hjelpe eleven til å få det betre framover, ikkje å fastslå historiske lovbrøt".

Dersom en ikke får behandlingsrett i skolemiljø saker etter skolebytte, så fratar vi muligheten for viktig erfaringsoverføring og kompetanseoppbygging i skolene. Dette innskrenker skolens mulighet for viktig læring og elevenes sjanser for å lykkes. Er skolen eneste sektor der det ikke er interessant å fremskaffe informasjon til et nødvendig forbedringsarbeid for kommende elever?

Den aktuelle eleven som har vært rammet av et utrygt skolemiljø vil også stå overfor et viktig reparasjonsarbeid. Erfaringer trenger bearbeiding, og det å få behandlet saken sett i forhold til den gamle skolen vil kunne bidra til avklaringer og avslutninger som ikke er mulig å oppnå på annen måte, selv ikke i spesialisthelsetjenesten.

HINDER 10

Evnerike elever, i likhet med elever som skiller seg fra flertallet på andre måter, er sårbare. Vi ser svakheter i både dagens lov og det foreslåtte lovverket, når det gjelder å sikre det psykososiale miljøet deres. Se lovforslagets §§ 12-4, 12-6, samt nye paragrafforslag fra Lykkelige barn: NY 12-7 og NY 12-8.

Evnerike elever, i likhet med elever som skiller seg fra flertallet på andre måter, er spesielt utsatt for mobbing og utenforskap. Elevene har ofte interesser og kunnskaper som ikke matcher jevnaldrende, de opplever seg uinteressante eller irrelevante, og kan lett føle seg ensomme. Det er et hinder for elever som utsettes for dette, at skolemiljøet utgjør et særskilt risikobilde som kommer i tillegg til de pedagogiske og eventuelt for eksempel sosiale utfordringene. Når disse aspektene virker samlet, bidrar det til et desto større og mer langvarig behov for støtte og oppfølging dersom eleven skal få et skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring.

Det er gjort undersøkelser knyttet til høytpresterende elever og deres psykososiale miljø: *"Når det gjelder Mobbing på skolen og krenkelser opplever en større andel blant høyt presterende elever å bli mobbet på skolen og ulike typer krenkelser særlig sett i forhold til øvrige elever som presterer bra på skolen, men som ikke defineres som høyt presterende. Ofte oppgir en større andel av høyt presterende elever at de blir mobbet og utsatt for ulike typer krenkelser enn også hva de svakest presterende elever gjør. I sum viser resultatene at høyt presterende elever er en sårbar gruppe både i forhold til opplevelse av mobbing og krenkelser, men også når det gjelder opplevelser av andre forhold i læringsmiljøet, slik det fremgikk av læringsmiljøindeksene."* [Høyt presterende elevers vurdering av læringsmiljøet](#).

UNESCOs Salamancaerklæring av 1994, ED-94/WS/18, sier innledningsvis følgende: *"The guiding principle that informs this Framework is that schools should accommodate all children regardless of their physical, intellectual, social, emotional, linguistic or other conditions. This should*

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no
Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

*include disabled **and gifted** children,...*". [The Salamanca Statement \(european-agency.org\)](http://european-agency.org). Den påpeker således at evnerike elever bør ha status som en særskilt sårbar barnegruppe - som naturligvis de fleste mindretallsgrupper / minoritetsgrupper er utsatt for å være. Norge har undertegnet denne erklæringen.

Lykkelige barn har laget flere endringsforslag til loven ang. det psykososiale (se vedlegg). Disse dekker det vi mener trengs for å fjerne svakhetene i både dagens lov og det foreslåtte lovverket, når det gjelder å sikre det psykososiale miljøet for alle barn på skolen. Se lovforslagets §§ 12-4, 12-6, samt to nye paragrafer foreslått innskutt som NY 12-7 og NY 12-8.

Sammenstilling av lovtekst

Vi har vedlagt en sammenstilling mellom utkastet til loven slik den er fremlagt til Stortinget, og Lykkelige barns forsøk på å konkretisere hva som vi mener kan gjøres med lovteksten for å fjerne hindrene som er listet opp foran. Våre forslag angående det psykososiale miljøet omfatter f.eks flere endringer og to nye paragrafer. Det er også noen forslag som ikke nødvendigvis er omtalt i gjennomgangen over. En bedre plassering av 'barnets beste' er ett slikt eksempel.

Det skal presiseres at forslagene våre ikke er utformet av jurister.

Foreningen Lykkelige barn jobber for at barn med stort læringspotensial skal få utvikle sin selvfølelse og sine evner, og på lik linje med andre barn få oppleve læringsarenaer med sosial speiling, læringsglede og mestringsfølelse.

Foreningen er en ideell organisasjon drevet av frivillige.

Mer informasjon: Se <https://www.lykkeligebarn.no>

Sammenstilling

LOVFORSLAGET FRA DEPARTEMENTET VS. FORSLAG FRA LYKKELIGE BARN

Kapittel 1 vedr. Det beste for eleven

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 10-1 Det beste for eleven</p> <p>Ved handlingar og avgjerder som vedkjem elevar, skal kva som er best for eleven, vere eit grunnleggjande omsyn.</p>	<p>§ 1-3 Det beste for eleven</p> <p>Ved handlingar og avgjerder som vedkjem elevar, skal kva som er best for eleven, vere eit grunnleggjande omsyn.</p>
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Det beste for eleven er et grunnleggende prinsipp uavhengig av organisering etc, så dette hører hjemme i første del - innledende regler. Det er flere andre høringsinstanser som har påpekt det samme.</p> <p>Ny tittel på kap.10: <i>Medverknad, skoledemokrati, foreldresamarbeid, skoleregjar og plikt til å delta</i></p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 1 vedr. Formålet med opplæringa

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 1-3 Formålet med opplæringa</p> <p>Opplæringa skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og dei som har læretid i bedrift, historisk og kulturell innsikt og forankring.</p> <p>Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet, verdiar som også kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn, og som er forankra i menneskerettane.</p> <p>Opplæringa skal utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og den felles internasjonale kulturtradisjonen.</p> <p>Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den enkelte si overtiding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar som gjer at dei kan meistre livet sitt og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal møtast med tillit, respekt og krav og få utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.</p>	<p>§ 1-4 Formålet med opplæringa <u>Formålet med opplæringa skal være å utvikle det enkelte barns personlighet, talenter og mentale og fysiske evner fullt ut.</u></p> <p>Opplæringa skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og dei som har læretid i bedrift, historisk og kulturell innsikt og forankring.</p> <p>Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn, og som er forankra i menneskerettane.</p> <p>Opplæringa skal utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og den felles internasjonale kulturtradisjonen.</p> <p>Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den enkelte si overtiding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar som gjer at dei kan meistre livet sitt og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.</p> <p>Elevane og dei som har læretid i bedrift, skal møtast med tillit, respekt og krav og få utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.</p>
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Vi har forpliktet oss til å følge Barnekonvensjonen, og i en opplæringslov bør det da være selvsagt å ta med artikkel 29-1a Formålet med utdanningen.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 2 vedr. Utsett og tidleg skolestart

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§2-4 Utsett og tidleg skolestart</p> <p>Kommunen skal la eit barn byrje på skolen det året barnet fyller sju år, dersom foreldra søker om det eller samtykkjer og det etter ei sakkunnig vurdering er tvil om at barnet er komme langt nok i utviklinga si til at det bør byrje på skolen det året barnet fyller seks år.</p> <p>Kommunen kan la eit barn byrje på skolen det året barnet fyller fem år, dersom foreldra søker om det eller samtykkjer og ei sakkunnig vurdering viser at det forsvarleg.</p>	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Vi har ikke endringsforslag til lovteksten. Men forarbeidene antyder en slags statistisk sannsynlighetsbetraktning av søknader om tidligere skolestart. Dette må korrigeres.</p> <p>Ref. forarbeidene s.571: <i>"Tidleg skolestart kan innvilgast same når på året barnet er fødd. Det er likevel slik at det i praksis vil vere mest aktuelt med tidleg skolestart for barn fødde tidleg på året gitt at ein viktig del av vurderingstemaet er kor modent barnet er fagleg og sosialt. Gjennomgåande vil det vere slik at desto seinare på året barnet er fødd, desto mindre sannsynleg er det at det vil vere til det beste for barnet å starte tidlegare på skolen."</i></p> <p>Forarbeidene bør isteden forutsette en konkret, individuell vurdering.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 11 vedr. Tilpassa opplæring, individuell tilrettelegging og GJENNOMFØRING AV OPPLÆRINGA

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 11-1 Tilpassa opplæring Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at opplæringa er tilpassa, det vil seie at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader, og at alle skal få utnytta og utvikla evnene sine. Lærebedrifta skal sørge for tilpassa opplæring for dei som har læretid i bedrift.</p> <p>§ 11-2 Tilfredsstillande utbytte av opplæringa Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at lærarane følgjer med på utviklinga til elevane og melder frå til rektor dersom det er tvil om at ein elev har tilfredsstillande utbytte av opplæringa. Om det må til, skal skolen setje i verk eigna tiltak, jf. §§ 11-1 og 11-3.</p> <p>Skolen skal vurdere om tiltaka er nok til å gi eleven eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa, eller om eleven kan trenge individuell tilrettelegging etter reglane i §§ 11-4, 11-5 og 11-6.</p>	<p>§ 11-1 Tilpassa opplæring Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at opplæringa er tilpassa, det vil seie at elevane får eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa uavhengig av føresetnader, og at alle skal få utnytta og utvikla evnene sine. Lærebedrifta skal sørge for tilpassa opplæring for dei som har læretid i bedrift.</p> <p>§ 11-2 Tilfredsstillande utbytte av opplæringa Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at lærarane følgjer med på utviklinga til elevane og melder frå til rektor dersom det er tvil om at ein elev har tilfredsstillande utbytte av opplæringa. Om det må til, skal skolen setje i verk eigna tiltak, jf. §§ 11-1, 11-3 og 11-4.</p> <p>Skolen skal vurdere om tiltaka er nok til å gi eleven eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa, eller om eleven kan trenge individuell tilrettelegging etter reglane i §§ 11-5, 11-6 og 11-7.</p>
	<p><u>Merknad:</u> Å beholde ordlyden i §§ 11-1 og 11-2 forutsetter NY paragraf §11-3 for å dekke rettssikkerheten til ALLE elever + gi foreldre et verktøy til å utøve foreldreansvaret sitt etter barneloven.</p> <p>Det forutsettes dessuten bedre beskrivelse i forarbeidene av hva som legges i uttrykket "tilfredsstillande utbytte", også for barn med stort og ekstraordinært læringspotensial, slik at loven harmonerer med Barnekonvensjonens artikkel 29-1a og Grunnlovens §109.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 11 vedr. Gjennomføring av opplæringa

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>Finnes ikke, forslaget gjelder en ny paragraf.</p>	<p><u>§ 11-3 Gjennomføring av opplæringa</u> <u>Eleven eller foreldra til eleven kan krevje at skolen gjer dei undersøkingar som er nødvendige for å finne ut om eleven får eit skoletilbud som er i samsvar med evne og givnad. Undersøkingane skal leggje stor vekt på å finne eigna tiltak som løyser dei problemstillingane som eventuelt blir framlagt.</u></p> <p><u>Om det er tvil, skal kommunen eller fylkeskommunen sørge for at det gjerast ei sakkunning vurdering som grunnlag for å avgjere kva tiltak som eventuelt trengs. Undersøkinga og vurderinga skal være skriftlege og kan påklagast til statsforvaltar.</u></p> <p><u>Statsforvaltaren skal undersøke om skolen har gjort tilstrekkelege undersøkingar av eleven sitt utbytte og progresjon sett i sammenheng med evne og givnad. Statsforvaltar kan om nødvendig påleggje kommunen eller fylkeskommunen å innhente relevant kompetanse til å få utført ei forsvarleg vurdering i saka.</u></p> <p><u>Avgjerda til statsforvaltaren er eit enkeltvedtak.</u></p>
	<p><u>Merknad:</u> For å dekke rettssikkerheten til ALLE elever +gi foreldre et verktøy til å utøve foreldreansvaret sitt etter barneloven; https://lovdata.no/lov/1981-04-08-7/§30 der det står: <i>"Dei som har foreldreansvaret, er skyldige til å gje barnet forsvarleg oppseding og forsyting. Dei skal syte for at barnet får utdanning etter evne og givnad."</i></p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 11 vedr. Ekstra forebyggingstiltak for elevens progresjon og motivasjon for læring

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 11-3 Intensiv opplæring på 1. til 4. trinn</p> <p>På 1. til 4. trinn skal kommunen sørge for at elevar som står i fare for ikkje å ha forventa progresjon i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring. Dersom det er best for eleven, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.</p>	<p>§ 11-4 Ekstra forebyggingstiltak på 1. til 4. trinn</p> <p>På 1. til 4. trinn skal kommunen sørge for at elevar som står i fare for ikkje å ha forventa progresjon i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring.</p> <p><u>Tilsvarande skal elever som ligg så langt foran klasseundervisninga at dei ikkje får progresjon i samsvar med evne og givnad, også få eigna tiltak som sørgjer for å oppretthalde elevens progresjon og motivasjon for læring.</u></p> <p>Dersom det er best for eleven, kan <u>tiltaka</u> i ein kort periode givast som eineundervisning.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 11 vedr. Individuelt tilrettelagd opplæring

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 11-6 Individuelt tilrettelagd opplæring Elevar har rett til individuelt tilrettelagd opplæring dersom dei treng det for å få tilfredsstillande utbytte av opplæringa.</p> <p>I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal utformast slik at det samla kan gi eleven tilfredsstillande utbytte av opplæringa samanlikna med andre elevar og i tråd med dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven.</p>	<p>§ 11-7 Individuelt tilrettelagd opplæring Elevar har rett til individuelt tilrettelagd opplæring dersom dei treng det for å få tilfredsstillande utbytte av opplæringa.</p> <p>I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal utformast slik at det samla kan gi eleven tilfredsstillande utbytte av opplæringa samanlikna med andre elevar og i tråd med dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven.</p>
	<p><u>Merknad:</u> Hvis elever skal sammenlignes med resten av klassen, vil det være svært risikoutsatt å skille seg ut på noen måte; spesielt for dobbelteksepsjonelle elever. Barnet må være i sentrum. Det er de realistiske opplæringsmålene for eleven som hjelper mot stress, mistriksel og motivasjonstap.</p> <p>Det vil også være tilsvarende relevant å fjerne sammenligning også i forarbeidene, f.eks på s.626: "Kriteriet «tilfredsstillande utbytte av opplæringa» må relaterast til måla for opplæringa og kva som er realistisk for den enkelte eleven samanlikna med andre elevar."</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 11 vedr. Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig vurdering

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 11-7 Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig vurdering Før kommunen eller fylkeskommunen avgjør om ein elev har krav på individuelt tilrettelagd opplæring, skal dei hente inn ei sakkunnig vurdering frå den pedagogisk-psykologiske tenesta. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal ta stilling til om eleven treng individuelt tilrettelagd opplæring. Dersom eleven også treng personleg assistanse eller fysisk tilrettelegging etter §§ 11-4 og 11-5, skal den sakkunnige vurderinga gi ei heilskapleg vurdering av kva for tilrettelegging eleven treng.</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen kan berre fråvike den sakkunnige vurderinga dersom dei kjem til at eleven kan få tilfredsstillande utbytte av opplæringa på ein annan måte. Ei slik avgjerd skal vere grunnlagt i vedtaket. I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå reglane om innhaldet i og organiseringa av opplæringa.</p> <p>Eleven eller foreldra må samtykkje før kommunen eller fylkeskommunen gjer ei sakkunnig vurdering, og før dei gjer vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring. Eit tilbod om individuelt tilrettelagd opplæring skal utarbeidast i samråd med eleven og foreldra, og det skal leggjast stor vekt på kva eleven og foreldra meiner.</p>	<p>§ 11-8 Vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring og krav om sakkunnig vurdering Før kommunen eller fylkeskommunen avgjør om ein elev har krav på individuelt tilrettelagd opplæring, skal dei hente inn ei sakkunnig vurdering frå den pedagogisk-psykologiske tenesta. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal ta stilling til om eleven treng individuelt tilrettelagd opplæring. Dersom eleven også treng personleg assistanse eller fysisk tilrettelegging etter §§ 11-5 og 11-6, skal den sakkunnige vurderinga gi ei heilskapleg vurdering av kva for tilrettelegging eleven treng.</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen kan berre fråvike den sakkunnige vurderinga dersom dei kjem til at eleven kan få tilfredsstillande utbytte av opplæringa på ein annan måte. Ei slik avgjerd skal vere grunnlagt i vedtaket. I vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring kan det gjerast unntak frå reglane om innhaldet i og organiseringa av opplæringa.</p> <p>Eleven eller foreldra må samtykkje før kommunen eller fylkeskommunen gjer ei sakkunnig vurdering, og før dei gjer vedtak om individuelt tilrettelagd opplæring. Eit tilbod om individuelt tilrettelagd opplæring skal utarbeidast i samråd med eleven og foreldra, og det skal leggjast stor vekt på kva eleven og foreldra meiner.</p>
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Såfremt det innarbeides et sikkerhetsnett for ALLE elever gjennom for eksempel vårt forslag til NY paragraf 11-3 Gjennomføringa av opplæringa, har vi ikke konkret endring til denne paragrafen. Merk også at det mangler inndekking av PSYKOLOGISKE aspekter her (PPT sin “andre P”).</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 11-13 Pedagogisk-psykologisk teneste Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste.</p> <p>Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i det førebyggjande arbeidet for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa. Tenesta skal</p> <p>a. støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og i å setje inn tiltak så tidleg som mogleg når det trengst</p> <p>b. hjelpe til med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringstilbodet blir så inkluderande og godt tilrettelagt som mogleg</p> <p>Der lova eller forskrift til lova krev sakkunnig vurdering, er det den pedagogisk-psykologiske tenesta som skal utarbeide vurderinga.</p> <p>Departementet kan gi forskrift om i kva andre tilfelle den pedagogisk-psykologiske tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar.</p>	<p>§ 11-13 Pedagogisk-psykologisk teneste Kommunen og fylkeskommunen skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. <u>Tenesta skal være fagleg rusta til å identifisere og forstå trivsels- og læringsbehova for alle elevar.</u></p> <p>Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal samarbeide med og støtte skolane i det førebyggjande arbeidet for å gi eit inkluderande opplæringstilbod til elevar som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringa, <u>inklusive elevar som treng tilpassingar fordi dei lærer raskare enn dei andre i gruppa, og elevar som treng ekstra psykisk støtte på grunn av sårbarheter som til dømes etter traumatiske livshendingar, mobbing eller utanforskap if. § 12-8. Med utgangspunkt i prinsippet om barnets beste skal tenesta</u></p> <p>a. støtte og rettleie skolane i å greie ut behov for tilrettelegging av opplæringa og i å setje inn tiltak så tidleg som mogleg når det trengst</p> <p>b. hjelpe til med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling slik at opplæringstilbodet blir så inkluderande og godt tilrettelagt som mogleg</p> <p>Der lova eller forskrift til lova krev sakkunnig vurdering, er det den pedagogisk-psykologiske tenesta som skal utarbeide vurderinga.</p> <p>Departementet kan gi forskrift om i kva andre tilfelle den pedagogisk-psykologiske tenesta skal utarbeide sakkunnige vurderingar.</p>
	<p><u>Merknad:</u> Dette gir en slags inndekking av PSYKOLOGISKE aspekter (PPT sin “andre P”), og er superviktig.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 12 vedr. Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt)

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>12-4 Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt)</p> <p>Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på korleis elevane har det, og om mogleg gripe inn dersom nokon krenkjer ein elev.</p> <p>Alle som arbeider på skolen, skal melde frå til rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Det gjeld også når ein elev seier sjølv at ho eller han ikkje har det trygt og godt. Skolen skal snarast undersøkje saka og rette opp situasjonen med eigna tiltak. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen i alvorlege tilfelle.</p> <p>Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak. I planen skal det stå</p> <ol style="list-style-type: none"> kva problem tiltaka skal løyse kva tiltak skolen har planlagt når tiltaka skal gjennomførast kven som skal gjennomføre tiltaka når tiltaka skal evaluerast <p>Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til andre ledd, i den forma og det omfanget som er nødvendig.</p>	<p>§ 12-4 Plikt til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt)</p> <p>Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på korleis elevane har det, og om mogleg gripe inn dersom nokon krenkjer ein elev.</p> <p>Alle som arbeider på skolen, skal melde frå til rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring. Det gjeld også når ein elev seier sjølv at ho eller han ikkje trivest eller opplever å stå utenfor. Skolen skal snarast undersøkje saka og rette opp situasjonen med eigna tiltak. Tiltaka skal ivareta alle aspektene i §12-2. Rektor skal melde frå til kommunen eller fylkeskommunen i alvorlege tilfelle.</p> <p><u>Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.</u></p> <p>Skolen skal lage ein skriftleg plan for tiltaka i ei sak. I planen skal det stå</p> <ol style="list-style-type: none"> kva problem tiltaka skal løyse kva tiltak skolen har planlagt når tiltaka skal gjennomførast kven som skal gjennomføre tiltaka når tiltaka skal evaluerast <p>Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte avsnitt, i den forma og det omfanget som er nødvendig. <u>Synspunktet til eleven og foresatte skal framgå. Det skal og framgå om og eventuelt på kva slags måte den pedagogisk-psykologiske tenesta har vært involvert for å bistå skolen med elevmiljøet, undersøkinga eller planen.</u></p>
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Det må forutsettes at den 2.P'en i PPT må kunne brukes for å avhjelpe det voksende problemet med mobbing og dårlig skolemiljø, som fremkommer i eleundersøkelsene.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 12 vedr. Statsforvaltaren si handheving av plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 12-6 Statsforvaltaren si handheving av plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker</p> <p>Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til statsforvaltaren etter at saka er tatt opp med rektor.</p> <p>Statsforvaltaren skal avgjere om plikta til å rette opp situasjonen med eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd og plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd er oppfylt. Dersom saka ikkje er tatt opp med rektor, det er under ei veke sidan ho vart tatt opp eller eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen, skal statsforvaltaren avvise saka, om det ikkje er særlege grunnar til å behandle ho.</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som statsforvaltaren meiner må til for å greie ut saka.</p> <p>Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt plikta til setje inn eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd eller plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd, kan statsforvaltaren påleggje kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet. Dersom saka elles vil bli unødig forseinka, eller dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen ikkje kjem til å rette forholdet, kan statsforvaltaren vedta kva skolen skal gjere for at eleven skal få eit trygt og godt skolemiljø. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolereglane, jf. § 10-7, eller vedta at ein elev skal byte skole, jf. § 13-2.</p> <p>Avgjerda til statsforvaltaren er eit enkeltvedtak. Statsforvaltaren skal setje ein frist for gjennomføringa av vedtaket og følgje opp saka.</p>	<p>§ 12-6 Statsforvaltaren si handheving av plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker</p> <p>Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til statsforvaltaren etter at saka er tatt opp med rektor.</p> <p>Dersom saka ikkje er tatt opp med rektor, eller det er under ei veke sidan ho vart tatt opp, eller eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen, skal statsforvaltaren avvise saka, om det ikkje er særlege grunnar til å behandle ho.</p> <p><u>Statsforvaltaren skal greie ut om årsakene til at eleven ikkje trivest eller opplever å stå utanfor er tilstrekkeleg forstått, og om dei tiltaka som har vært utprøvd eller er planlagt, er tilstrekkeleg eigna og verkningsfulle til å rette opp situasjonen raskt og til det beste for eleven.</u></p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som statsforvaltaren meiner må til for å greie ut saka.</p> <p>Kjem statsforvaltaren til at skolen ikkje har oppfylt plikta til setje inn eigna tiltak etter § 12-4 andre ledd eller plikta til å lage ein skriftleg plan etter § 12-4 tredje ledd, kan statsforvaltaren påleggje kommunen eller fylkeskommunen å rette forholdet. Dersom saka elles vil bli unødig forseinka, eller dersom det er grunn til å tru at kommunen eller fylkeskommunen ikkje kjem til å rette forholdet, kan statsforvaltaren vedta kva skolen skal gjere for at eleven skal få eit trygt og godt skolemiljø. Statsforvaltaren kan vedta reaksjonar etter skolereglane, jf. § 10-7, eller vedta at ein elev skal byte skole, jf. § 13-2. <u>Statsforvaltaren kan etter individuell vurdering også gje pålegg til skolen om oppfølging jf. § 12-8.</u></p> <p>Avgjerda til statsforvaltaren er eit enkeltvedtak. Statsforvaltaren skal setje ein frist for gjennomføringa av vedtaket og følgje opp saka.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 12 vedr. Statsforvaltaren si handheving av skolemiljø saker når eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
Finnes ikke, forslaget gjelder en ny paragraf.	<p><u>Ny § 12-7 Statsforvaltaren si handheving av skolemiljø saker når eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen</u></p> <p><u>Dersom eleven ikkje lenger går på den aktuelle skolen når ei sak som er meldt til statsforvaltaren etter § 12-6 skal behandlast, skal saka gjennomførast som ei tilsynssak overfor den gamle skolen, med vekt på generell læring og forebygging.</u></p> <p><u>Dersom elev eller foreldre ber om det, skal Statsforvaltar i tillegg be den nye skolen gjere ei vurdering etter § 12-8 for å sikre eleven nødvendig oppfølging, hjelp og støtte på den nye skolen.</u></p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 12 vedr. Statsforvaltaren si handheving av plikta til å sikre eit trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>Finnes ikke, forslaget gjelder en ny paragraf.</p>	<p><u>Ny § 12-8 Oppfølging av særskilt sårbare elever</u> <u>Kommunen og fylkeskommunen skal ha eit system for å fange opp potensielt særskilt sårbare elevar, slik at behova for psykososial støtte og oppfølging blir møtt. Som eit minimum skal dei utløysande forholda rutinemessig omfatte berørte elevar etter traumatiske livshendingar, elevar som har vært utsatt for mobbing eller langvarig utanforskap, elevar med alvorleg fysisk eller psykisk sjukdom, og elevar som på annan måte gjer uttrykk for eller viser teikn til slike særskilte støttebehov.</u></p> <p><u>Typiske omsyn som skolen kan gjere kan til dømes omfatte tiltak for å redusere triggerfaktorer, hjelp til inkludering, tiltak som byggjer sjølvbilde og tiltak som byggjer tillit til medelver, lærere og samfunn. Skolen skal strekke seg langt for å oppnå ei normalisering som forebygger uhelse, utanforskap og skolefravall på sikt.</u></p> <p><u>Kommunen og fylkeskommunen skal sikre at skolen innhenter nødvendige pedagogisk psykologiske råd og eventuelt samarbeider med tredjepart for å vurdere tiltak som vil betre situasjonen for eleven på skolen i den tida den særskilte sårbarheita varer.</u></p> <p><u>Dersom eleven eller foreldrene mener forholda ikkje blir lagt tilstrekkeleg tilrette på skolen, eller tiltaka ikkje har ei tilstrekkeleg tidsramme, kan dei melde saka til Statsforvalteren etter at saka er tatt opp med rektor. Retten følger eleven og gjeld uavhengig av når, kor og kvifor dei utløysande forholda oppstod.</u></p> <p><u>Statsforvaltaren skal greie ut om skolen har gjort ei begrunna vurdering av dei eventuelle utløysande forholda i eleven sin situasjon, og om tiltaka samt tidsramma står i forhold til behova. Utgreiinga skal innehalde ei konkret vurdering av kva som er nødvendig for at eleven skal få eit skolemiljø som fremjar helse, inkludering, trivsel og læring både på kort og på lang sikt. Statsforvaltar kan som del av utgreiinga kreve at skolen gjer ei (ny eller oppdatert) vurdering etter aktivitetsplikta i §12-4.</u></p> <p><u>Avgjerda til statsforvalter er eit enkeltvedtak.</u></p>
	<p><u>Merknad:</u> Vi har forsøkt å formulere innholdsmessig noe vi mener trengs for å få en god skole for alle.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Kapittel 14 vedr. Inndeling av elevar i klassar og grupper

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>§ 14-2 Inndeling av elevar i klassar og grupper</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at kvar elev høyrer til éin klasse og har så mykje opplæringstid i klassen at eleven kan utvikle sosial samkjensle. I delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper. Klassane og gruppene skal setjast saman slik at skolen blir ein møteplass der elevane utviklar toleranse og respekt for kvarandre.</p> <p>Ingen klassar eller grupper skal vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg.</p> <p>Elevane kan delast inn i grupper etter fagleg nivå i særskilde og avgrensa delar av opplæringa, dersom det er nødvendig for at ein eller fleire av elevane skal få eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa.</p> <p>Elevane kan berre delast inn i grupper etter kjønn dersom det er særleg tungtvegande grunnar til å gjere det. Elevane kan ikkje delast inn i grupper etter etnisitet.</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at alle elevar har ein kontaktlærer. Kontaktlæraren har eit særleg ansvar for eleven, for kontakten med heimen og for administrative, sosiale og pedagogiske gjeremål i klassen.</p>	<p>§ 14-2 Inndeling av elevar i klassar og grupper</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at kvar elev høyrer til éin klasse og har så mykje opplæringstid i klassen at eleven kan utvikle sosial samkjensle. I delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper. Klassane og gruppene skal setjast saman slik at skolen blir ein møteplass der elevane utviklar toleranse og respekt for kvarandre.</p> <p>Ingen klassar eller grupper skal vere større enn det som er trygt og pedagogisk forsvarleg.</p> <p>Elevane kan delast inn i grupper etter interesser eller fagleg nivå i særskilde og avgrensa delar av opplæringa, dersom det er nødvendig for at ein eller fleire av elevane skal få eit tilfredsstillande utbytte av opplæringa, eller for at risikoutsatte elevar skal få oppleve fagleg og/eller sosial speiling.</p> <p>Elevane kan berre delast inn i grupper etter kjønn dersom det er særleg tungtvegande grunnar til å gjere det. Elevane kan ikkje delast inn i grupper etter etnisitet.</p> <p>Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for at alle elevar har ein kontaktlærer. Kontaktlæraren har eit særleg ansvar for eleven, for kontakten med heimen og for administrative, sosiale og pedagogiske gjeremål i klassen.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no

Andre forhold - 25%-regelen

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Lykkelige barn forutsetter at regelen om kommunens adgang til å omdisponere inntil 25 prosent av timene som er fastsatt i det enkelte faget for enkeltelever i grunnskolen videreføres. Dette gir et viktig handlingsrom for elever med stort læringspotensial til å kunne delta på læringsstimulerende aktiviteter. Lykkelige barn ser det som en fordel at regelen innarbeides i lovverket.</p>

Andre forhold - Forarbeidene om forståelsen av 'tilfredsstillende utbytte'

Lovforslag 2023	Endringsforslag 2023
<p>Ref. forarbeidene s.604</p> <p>“Kva som er tilfredsstillende utbytte av opplæringa, er ei skjønsmessig vurdering, som byggjer på fagleg-pedagogiske vurderingar. Moment her kan vere meistrings- og funksjonsnivået, læringsføresetnadene og utviklinga til elevane. Desse momenta må sjåast opp mot forventa kompetansemål i læreplanverket, eventuelt i individuelle opplæringsplanar.</p> <p>Det er ikkje noko eintydig kriterium for kva som er tilfredsstillende utbytte, og det må vurderast konkret. Plikta er broten når utbyttet til elevane ikkje er tilfredsstillende. Nemninga tilfredsstillende krev likevel ikkje at skolane sikrar optimalt utbytte av opplæringa. Tanken med denne rettslege standarden, som kan variere over tid og med endringar i kva som er fagleg god praksis, er å sikre at plikta og retten til opplæring blir reell. Å avgjere kva som er tilfredsstillende utbytte, er eit lovbunde skjønn.”</p>	<p>Ref. forarbeidene s.604</p> <p>“Kva som er tilfredsstillende utbytte av opplæringa, er ei skjønsmessig vurdering, som byggjer på fagleg-pedagogiske vurderingar. Moment her kan vere meistrings- og funksjonsnivået, læringsføresetnadene og utviklinga til elevane. Desse momenta må sjåast opp mot forventa kompetansemål i læreplanverket, eventuelt i individuelle opplæringsplanar.</p> <p>Det er ikkje noko eintydig kriterium for kva som er tilfredsstillende utbytte, og det må vurderast konkret. Plikta er broten når utbyttet til elevane ikkje er tilfredsstillende. Nemninga tilfredsstillende krev likevel ikkje at skolane sikrar optimalt utbytte av opplæringa. Det avgjerende er at eleven på det jamne opplever å trivest og har progresjon i læringa. Tanken med denne rettslege standarden, som kan variere over tid og med endringar i kva som er fagleg god praksis, er å sikre at plikta og retten til opplæring blir reell. Å avgjere kva som er tilfredsstillende utbytte, er eit lovbunde skjønn.”</p>
	<p><u>Merknad:</u></p> <p>Mange av elevene som står i fare for å IKKE ha tilfredsstillende utbytte av opplæringa, er også elever der de generelle kompetansemålene ikke treffer. For evnerike elever vil målene i læreplanverket være helt uegnet sammenligningsgrunnlag for å avgjøre læringsutbyttet.</p>

Ansvarlige for dokumentet:

Gunvor Struksnæs, foreldrekontakt og leder MediaTeam, gunvor.struksnaes@lykkeligebarn.no

Kristin Keiserås Bakkane, foreldrekontakt, kristin.bakkane@lykkeligebarn.no